

17.01.2020

Засідання Президії Національної академії наук України 15 січня 2020 року

15 січня 2020 року під головуванням Президента Національної академії наук України академіка Бориса Патона відбулося чергове засідання Президії НАН України ([Національна академія наук України](#)).

<...> З питання «Про виконання цільової комплексної програми фундаментальних досліджень НАН України «Фундаментальні проблеми створення нових наноматеріалів і нанотехнологій» виступив перший віце-президент НАН України академік **Антон Наумовець**.

У своїй доповіді він висвітлив результати фундаментальних досліджень учених Академії для вирішення стратегічних завдань розвитку науки і техніки з метою створення новітніх технологій та одержання нових класів матеріалів для застосування їх в електроніці, інформатиці, біоінженерії, медицині, машино- та приладобудуванні тощо.

У виконанні Програми протягом 2015–2019 рр. брали участь наукові співробітники 34 установ восьми відділень НАН України: інформатики, фізики і астрономії, фізико-технічних проблем матеріалознавства, фізико-технічних проблем енергетики, ядерної фізики та енергетики, хімії, біохімії, фізіології і молекулярної біології, загальної біології, а також установ при Президії НАН України.

У рамках реалізації Програми отримано низку важливих наукових та науково-технічних результатів. Зокрема, за час виконання програми було створено:

- зразки матеріалів з квантовими точками германію на кремнії для виготовлення неохолоджуваних приладів нічного бачення та поверхневі органічні наноструктури, які закладають основи сучасної вітчизняної органонаноелектроніки;

- багатошарові металічні наноплівки з унікальними магнітними властивостями для приладів і пристроїв спінтроники, сенсорики та запам'ятовувачів;

- технології отримання покриттів в наноструктурному стані, що значно підвищують стійкість і міцність лопаток газових турбін та конструкційних матеріалів;

- серію магнітом'яких нанокристалічних сплавів і на їх основі зразки осердь для високоекономічних трансформаторів різного призначення (телекомунікаційні системи, електротехніка, силові пристрої в електровозах тощо);

- нанокompозити для світлодіодів та високочутливі до терагерцового випромінювання кремнієві польові транзистори з двовимірним електронним газом і товщиною оксидного шару в кілька десятків нм;

- теорію динамічної дифракції рентгенівського випромінювання, яка дозволяє з підвищеною точністю діагностувати наноматеріали;

– нові методи вимірювання оптичних, магнітних і магнітооптичних, тунельних і резонансних, міцнісних та інших характеристик наносистем різної природи;

– оригінальні наноструктурні композити для нових технологій зварювання перспективних конструкційних металевих матеріалів, невіддатливих зварюванню в звичайних умовах, та зразки жароміцного нанодисперсного алюмокомпозита – перспективного матеріалу для авіаційної і космічної техніки;

– технологію отримання та спікання нанопорошків для конденсаторів високої ємності на основі керамік;

– наноматеріали з високою зносостійкістю для інструментів прецизійної обробки матеріалів;

– металеві наночастинки фольги з неоднорідною структурою як активатори нероз’ємного з’єднання жароміцних сплавів;

– нові методи отримання наноматеріалів з високими міцнісними і корозійностійкими властивостями шляхом інтенсивної пластичної деформації для потреб машинобудування, електроніки та медицини;

– пілотну лінію виробництва нанопорошків металооксидів для виготовлення керамічних зносостійких деталей машин і приладів;

– наноструктуровані біосумісні з кістковою тканиною людини керамічні композити на основі гідроксоапатиту кальцію та біоактивних фаз; дослідні зразки магнітокерованих наночастин лікарських препаратів для цільової терапії в онкології;

– композити з металічними наночастинками та лікарськими препаратами для використання в кардіології, онкології, гінекології, опіковій та інфекційній медицині;

– хімічні джерела струму з високими експлуатаційними характеристиками на основі наноструктурованих оксидів Mn, Cr, Co, W;

– електрохромні світлофільтри та електрохромні індикатори на основі наноструктурованих плівок оксидів вольфраму для їх використання як елементів вікон з регульованим світлопропусканням у великоформатних інформаційних табло, автоматичних пристроях управління інтенсивністю світла на вході фотоапаратів і телекамер;

– дешевий механохімічний метод отримання графена з графіту в присутності інертних субстратів.

З огляду на актуальність і перспективність отриманих наукових результатів за даною цільовою комплексною програмою Президія НАН України прийняла рішення про започаткування нової Цільової програми фундаментальних досліджень НАН України «Перспективні фундаментальні дослідження та інноваційні розробки наноматеріалів і нанотехнологій для потреб промисловості, охорони здоров’я та сільського господарства» на 2020–2024 рр.